

Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen soveltamisohjeet

Valmennus, erityinen osallisuuden tuki, tuettu
päättöksenteko, lyhytaikainen huolenpito

Hyväksytty Perhe- ja vammaispalveluiden
lautakunta 19.5.2025 § 51

Sisällys

1 JOHDANTO	3
2 VALMENNUS (VPL 7 §, 8 §)	3
3 ERITYISEN OSALLISUUDEN TUKI (VPL 12 §, 13 §)	6
4 TUETTU PÄÄTÖKSENTEKO (VPL 14 §, 15 §)	7
5 LYHYTAIKAINEN HUOLENPITO (VPL 24 §)	9

1 JOHDANTO

Vammaispalvelulain (675/2023) mukaisen valmennuksen, erityisen osallisuuden tuen, tuetun päätöksenteon ja lyhytaikaisen huolenpidon soveltamisohjeet on laadittu tukemaan viranhaltijoiden päätöksentekoa ja turvaamaan asiakkaiden yhdenvertainen kohtelu Pohjois-Savon hyvinvointialueella.

Vammaispalvelulain mukaiset palvelut ovat erityispalveluja, joiden tarkoitus on täydentää ensisijaisen lainsäädännön mukaisia yleisiä sosiaalipalveluita. Tarkoituksena on, että myös vammaiset henkilöt saavat palvelut osana yleistä palvelujärjestelmää yhdenvertaisesti muiden kanssa. Vammaispalvelulain mukaiset erityispalvelut turvaavat vammaisen henkilön tarvitseman avun ja tuen tilanteissa, joissa yleiset palvelut eivät ole vammaiselle henkilölle sopivia. Tämän lisäksi edellytyksenä on, että vammaispalveluista myönnettävät erityispalvelut ovat henkilölle välttämättömiä itsenäisen elämän, osallisuuden tai yhdenvertaisuuden toteutumiseksi.

Vammaisella henkilöllä on oikeus saada 1.1.2025 alkaen tässä soveltamisohjeessa käsiteltäviä sosiaalipalveluja, mikäli hän täyttää vammaispalvelulain soveltamisalan edellytykset (VPL 2§) sekä palvelukohtaiset palvelun saamisen kriteerit.

2 VALMENNUS (VPL 7 §, 8 §)

Valmennuksen tarkoitus on vahvistaa vammaisen henkilön itsenäisessä elämässä tarvittavia taitoja ja parantaa vammaisen henkilön toimintakykyä elämän muutostilanteissa. Valmennus antaa vammaiselle henkilölle mahdollisuuden oppia itsenäisessä elämässä tarvittavia taitoja, mikä vähentää riippuvuutta toisen henkilön antamasta avusta. Annettavan valmennuksen sisältö voi vaihdella joustavasti asiakkaan tarpeiden ja elämäntilanteen mukaan.

Valmennuksella täydennetään sosiaalihuoltolain 17 §:n mukaista sosiaalista kuntoutusta niissä tilanteissa, joissa ensisijaisen lainsäädännön avulla ei voida järjestää vammaisen henkilön yksilöllisiin tarpeeseen nähden sopivia palveluita.

Valmennus on luonteeltaan tavoitteellinen ja määräaikainen palvelu.

Valmennuksella voidaan vastata vain sellaiseen tarpeeseen, joka ei ole pysyvä tai pitkäaikainen. Valmennuksella pyritään ehkäisemään pidempiaikaista tuentarvetta.

Arvioitaessa valmennuksen toteutustapaa keskeisimpinä seikkoina huomioidaan valmennuksen sisältö sekä vammaisen henkilön omat tarpeet ja toivomukset. Vammaiselle henkilölle annetaan mahdollisuus hänen kyetessään osallistua valmennuksen tavoitteiden määrittelyyn ja niiden toteutumisen seurantaan yhdessä työntekijän kanssa. Valmennuksen suunnittelussa ja toteutuksessa voidaan tehdä yhteistyötä muun sosiaali- ja terveydenhuollon, kuten kuntoutuksen, sekä opetuksen ammattilaisten kanssa.

Valmennuksessa tulee säilyä tavoitteellisuus. Toiminnan tuloksia seurataan ja toiminnan sisältöä sekä toteuttamistapaa voidaan tarpeen mukaan muuttaa. Jos vammaisella henkilöllä on sellaisia asioita, joita hän ei voi valmennuksenkaan avulla oppia, näiden asioiden tukemiseksi voidaan arvioida muiden palvelujen tarvetta.

Valmennusta toteuttavilla henkilöillä on oltava kulloisenkin vammaisen henkilön valmennuksen tavoitteiden, sisällön ja toteutustavan edellyttämä osaaminen.

Vammaisen henkilön läheisille voidaan järjestää subjektiivisena oikeutena valmennusta vammaisen henkilön elämänmuutostilanteissa silloin, kun heidän osallistumisensa valmennukseen on välttämätöntä palvelun tavoitteiden saavuttamiseksi esimerkiksi viittomakielen tai puhetta korvaavien kommunikointikeinojen opettelussa.

Valmennusta ei myönnetä lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvien taitojen opettelemiseen, joita vastaavan ikäiset vammattomatkin lapset vielä tavanomaisesti opettelevat.

Valmennukseen ei sisälly matkoja palvelun toteuttamispaikalle tai pois toteuttamispaikalta. Vammaisen henkilö voi hakea tarvitsemiinsa välttämättömiin matkoihin vammaispalvelulain 28 §:n mukaista liikkumisen tukea, joka arvioidaan liikkumisen tuen myöntämiskriteereiden perusteella.

Hyvinvointialueen oman tuotannon palvelut ovat ensisijaisia suhteessa ostopalveluihin.

Valmennuksen toteuttamistavat

Valmennuksena voidaan järjestää esimerkiksi kommunikaatio-ohjausta, viittomakielen opetusta, autismituntoutusohjausta, asumiskokeilua, muuttovalmennusta ja liikkumisen taidon ohjausta.

Kommunikaatio-ohjaus ja viittomakielen opetus

Valmennuksella voidaan turvata vammaisen henkilön mahdollisuus vuorovaikutukseen ja tiedon saantiin siltä osin, kun se ei kuulu terveydenhuollon lääkinnällisen kuntoutuksen vastuulle. Tällöin valmennus voi sisältää viittomakielen ja erilaisten kommunikointikeinojen opettelua. Vammaispalvelulain mukaista kommunikaatio-ohjausta valmennuksena voidaan pääsääntöisesti myöntää sen jälkeen, kun vammaiselle henkilölle on lääkinnällisenä kuntoutuksena määritelty soveltuva kommunikaatiokeino ja/tai kommunikoinnin apuväline. Valmennuksena annettava kommunikaatiokeinojen käytön ohjaus ei korvaa puheterapeutin antamaa puheterapiaa tai ohjausta eikä lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluvaa kommunikoinnin apuvälinearviointia tai apuvälinepalveluita. Terveydenhuollon

apuvälinepalvelu (Tikoteekki) sisältää teknisen laitteen tai apuvälineen arviointikäynnit, apuvälineen luovutuksen ja alkuohjauksen.

Autismikuntoutusohjaus

Valmennuksen toteuttaminen autismikuntoutusohjauksena tarkoittaa konsultaatiota ja ohjausta sekä valmennusta autismikirjon ja neuropsykiatrisen kirjon henkilöille, heidän läheisilleen ja yhteistyötahoille heidän omissa toimintaympäristöissään. Palvelun tavoitteena on löytää olemassa olevia voimavaroja, vahvuuksia sekä ennakoivia toimintamalleja kestävien ratkaisujen syntymiseen. Toiminnalla tulee edistää asiakkaiden itsenäistä selviytymistä heidän jokapäiväisessä elämässään, pyrkien mahdollisimman itsenäiseen elämään. Palvelulla ei korvata terveydenhuollon lääkinnällistä kuntoutusta.

Harkinnanvarainen (määrärahasidonnainen) valmennus läheisille

Hyvinvointialue voi järjestää osana vammaisen henkilön omaa valmennusta vammaisen henkilön perheelle ja muille hänelle läheisille henkilöille muuta kuin edellä mainittua valmennusta silloin, kun se on tarpeellista sen kannalta, että vammaisen henkilön omalle valmennukselle asetetut tavoitteet voivat toteutua. Kyseessä on harkinnanvarainen määrärahasidonnainen palvelu. Edellytyksenä on, että kyseessä olevaan tarpeeseen ei ole mahdollista saada valmennusta muun lainsäädännön nojalla ja että kustannukset ovat kohtuulliset.

Harkinnanvaraisen valmennuksen myöntäminen liittyy aina poikkeuksellisiin ja erityisiin tilanteisiin. Harkinnanvaraista valmennusta voidaan myöntää valmennuspalveluna tai myöntämällä taloudellista tukea valmennuksesta aiheutuneisiin kustannuksiin joko kokonaan tai osittain. Harkinnanvaraisen valmennuksen kustannuksia korvataan vain vammaiselle henkilölle, jolle on tehty palvelusta myönteinen päätös ennen valmennuksen aloittamista.

3 ERITYISEN OSALLISUUDEN TUKI (VPL 12 §, 13 §)

Vammaisella henkilöllä on oikeus saada erityistä osallisuuden tukea, jos hän ei pysty pitämään yhteyttä itselleen läheisiin ihmisiin eikä voi tehdä itselleen mieluisia osallisuutta edistäviä asioita ilman erityistä osallisuuden tukea. Edellytyksenä on, että ilman erityisen osallisuuden tuen palvelua henkilö ei pystyisi pitämään yhteyttä läheisiinsä eikä pääsisi osalliseksi vuorovaikutustilanteissa ja vapaa-ajan toimissa.

Erityisellä osallisuuden tuella pyritään kohentamaan vammaisen henkilön elämänlaatua tukemalla aktiivista toimintaa, kokemuksia ja elämyksiä, joita hänen ei ilman erityistä osallisuuden tukea olisi mahdollista kokea. Erityiseen osallisuuden tukeen kuuluva vapaa-ajan toiminta voi tarkoittaa esimerkiksi harrastamista, tapahtumissa käymistä tai muuta vastaavaa tekemistä. Palvelun tarkoitus on, että

pelkän toimintaan osallistumisen lisäksi tuetaan vammaisen henkilön toimijuutta sekä osallisuutta näissä tilanteissa.

Erityinen osallisuuden tuki on tarkoitettu ensisijaisesti kodin ulkopuolisen vuorovaikutuksen ja osallisuuden tukemiseen. Erityistä osallisuuden tukea voidaan myöntää vammaisen henkilön omaan kotiin perustelluista syistä, kuten vammasta tai sairaudesta johtuen.

Erityinen osallisuuden tuki ei edellytä, että vammaisella henkilöllä olisi valmiiksi osoittaa asioita, joita hän haluaa tehdä. Vammaisen henkilön puuttuva kyky muodostaa tai ilmaista tahtoa ei estä palvelun saamista. Erityinen osallisuuden tuki voi sisältää vammaisen henkilön tarvitseman vahvankin ohjauksen toiselta henkilöltä. Tukea antava henkilö huolehtii siitä, että vammaisen henkilön omaa tahtoa ja toivomuksia selvitetään ja huomioidaan niin tarkkaan kuin se on mahdollista. Selvityksessä voidaan tukeutua tarvittaessa vammaisen henkilön läheisiin tai muihin hänet hyvin tunteviin henkilöihin. Lähtökohtaisesti perheenjäsen ei voi toimia erityisen osallisuuden tukea antavana henkilönä.

Erityisen osallisuuden tuen määrää ja toteuttamistapaa arvioitaessa huomioidaan vammaisen henkilön yksilöllinen tuen tarve, kommunikointikeino, elämäntilanne sekä muu palvelukokonaisuus. Tarvittaessa asiakkaalle voidaan myöntää erityisen osallisuuden tuen kokeilujakso, jonka aikana kartoitetaan palvelun sopivuutta asiakkaan palvelutarpeeseen. Erityisen osallisuuden tukea antava henkilö toimittaa toteutuneista tapaamisista kirjaukset/yhteenvedon vammaispalveluihin.

Erityinen osallisuuden tuki palveluna on tarkoitettu suppealle joukolle vammaisia henkilöitä, joiden osallisuuden toteutuminen ja tukeminen on erityisen haastavaa. Kyseessä ovat muun muassa sellaiset vammaiset henkilöt, joilla on merkittäviä kommunikaation ja vuorovaikutuksen ongelmia.

Erityistä osallisuuden tukea voi saada itsenäisesti tai perheensä kanssa asuva, perhehoidossa oleva taikka ryhmämuotoista asumisen tukea saava vammaisen henkilö. Ryhmämuotoisesti toteutuvaan asumisen tuen palveluun esimerkiksi yhteisölliseen asumiseen tai ympärivuorokautiseen palveluasumiseen sisältyy osallisuuden tukeminen. Asumisen tuen palveluntuottaja antaa asiakkaalle hänen tarvitsemaansa osallisuuden tukea vuorovaikutukseen ja sosiaalisten suhteiden ylläpitämiseen sekä mieluisan vapaa-ajan tekemisen löytämiseen ja toteuttamiseen. Erillisenä palveluna myönnettävä erityinen osallisuuden tuki täydentää muihin palveluihin sisältyvää osallisuuden tukea.

Erityistä osallisuuden tukea arvioitaessa tarkastellaan aina asiakkaan ikätasoista tarvetta tuelle, yksilöllisiä tilanteeseen vaikuttavia tekijöitä sekä asiakkaan muuta palvelukokonaisuutta. Esimerkiksi erityistä osallisuuden tukea ja henkilökohtaista apua ei voi saada yhtä aikaa. Erityistä osallisuuden tukea ei myönnetä seuranpitotarkoitukseen eikä palvelussa ole kyse kaveritoiminnasta. Lisäksi

päätöksenteossa huomioidaan hakijan mahdollisuus saada avustusta tai korvausta ensisijaisen lainsäädännön kautta. Tällaiset avustukset ja korvaukset voivat vaikuttaa erityisen osallisuuden tuen tuntimäärään.

Erityisen osallisuuden tuen määrä tulee voimaan portaittain. Vammaisella henkilöllä on oikeus saada erityistä osallisuuden tukea vähintään 10 tuntia kuukaudessa vuonna 2025, vähintään 20 tuntia kuukaudessa vuonna 2026 ja vähintään 30 tuntia kuukaudessa vuoden 2027 alusta lähtien, ellei hän hae tätä pienempää tuntimäärää.

Hyvinvointialueen oman tuotannon palvelut ovat ensisijaisia suhteessa ostopalveluihin.

4 TUETTU PÄÄTÖKSENTEKO (VPL 14 §, 15 §)

Tuetun päätöksenteon tarkoitus on auttaa vammaista henkilöä tekemään ja toteuttamaan itse omaa elämää koskevia merkittäviä päätöksiä. Tuettu päätöksenteko sisältää tukea antavan henkilön antaman avun asioiden ymmärtämisessä, oman mielipiteen muodostamisessa ja ilmaisemisessa sekä päätösten seurausten arvioimisessa ja päätösten toteuttamisessa. Tukea antava henkilö ei saa ottaa kantaa asioihin tai päättää asioita vammaisen henkilön puolesta. Vammaisella henkilöllä on myös oikeus tehdä myös ns. "huonoja päätöksiä".

Tuetussa päätöksenteossa tukea antava henkilö ei toimi aktiivisesti asiakkaan arkielämässä ja auta päivittäisten valintojen tekemisessä. Tuetussa päätöksenteossa kyseessä on oltava merkittävä päätös, joka tulee olennaisesti vaikuttamaan asiakkaan elämään. Tavanomaisiin arjen valintatilanteisiin saatu tuki voi toteutua asiakkaan läheisten tai muiden palveluiden kuten päivätoiminnan, asumisyksikön henkilökunnan tai henkilökohtaisen avun kautta.

Tuetun päätöksenteon tukea antavalta henkilöltä ei edellytetä tiettyä ammatillista koulutustaustaa, vaan tuetun päätöksenteon tukea antava henkilö määräytyy vammaisen henkilön yksilöllisten tarpeiden mukaan. Sosiaalihuollon ammattihenkilö varmistaa tuetun päätöksenteon tukea antavan henkilön sopivuuden tehtävään ja vammaisen henkilö osallistuu mahdollisuuksien mukaan tukea antavan henkilön valintaan.

Tuetun päätöksenteon tukea antavan henkilön on oltava riippumaton suhteessa päätettävissä olevaan asiaan. Lisäksi hänellä tulee olla ymmärrys tuetun päätöksenteon tarkoituksesta ja riittävä osaaminen vammaisen henkilön yksilöllisiin tarpeisiin nähden kuten kommunikointikeinoihin. Lähtökohtaisesti perheenjäsen ei voi toimia tuetun päätöksenteon tukihenkilönä.

Tuen määrää ja toteuttamistapaa arvioitaessa huomioidaan vammaisen henkilön yksilöllinen tuen tarve, kommunikointikeino sekä elämäntilanne. Palvelu on aina määräaikaan, sillä se kohdentuu kyseessä olevaan päätöksentekoprosessiin. Tuki kestää pääsääntöisesti päätöksentekoprosessin ajan ja tuen määrä myönnetään tunteina. Tukea antava henkilö toimittaa toteutuneista tapaamisista kirjaukset/yhteenvedon vammaispalveluihin.

Tuettua päätöksentekoa voidaan myöntää erillisenä palveluna silloin, kun kyseessä on vammaisen henkilön elämää koskeva merkittävä päätös. Merkittäviksi päätöksentekotilanteiksi katsotaan sellaiset tilanteet, jotka tyypillisesti ovat ainutkertaisia tai toistuvat elämässä korkeintaan muutaman kerran.

Näitä päätöksiä vaativia tilanteita voivat olla esimerkiksi:

- oma tai läheisen vakava sairastuminen,
- elämän suuret taitekohdat
- suuret muutokset perheessä
- muutto pois lapsuudenkodista

Tuettu päätöksenteko voi toimia merkittävien päätösten tekemisen tukena eturistiriitatilanteissa ja tilanteissa, joissa on huoli siitä, että vammaisen henkilö ei tulisi ilman tukea aidosti kuulluksi. Tuettua päätöksentekoa arvioitaessa tarkastellaan aina asiakkaan ikätasoista tarvetta tuelle, yksilöllisiä tilanteeseen vaikuttavia tekijöitä, asiakkaan muuta palvelukokonaisuutta sekä kyseessä olevan päätöksen merkittävyyttä vammaisen henkilön elämässä.

Ryhmämuotoisesti toteutuvan asumisen tuen palvelun piirissä olevat asiakkaat saavat lähtökohtaisesti tarvitsemansa tuen päätöksentekoon asumisen työntekijöiltä lukuun ottamatta tilanteita, joissa päätöksentekoon liittyy eturistiriitatilanne vammaisen henkilön ja asumisen työntekijöiden välillä, tai on muusta syystä perusteltua ja vammaisen henkilön edun mukaista järjestää palvelu muulla tavoin.

Tuetulla päätöksenteolla ei korvata edunvalvontaa tai tulkkauspalvelua.

Vammaiselle henkilölle on haettava holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitettu edunvalvoja, mikäli hän on kykenemätön valvomaan omaa etuaan, huolehtimaan itsestään tai varallisuudestaan, eivätkä nämä asiat tule muuten hoidettua asianmukaisesti.

Hyvinvointialueen oman tuotannon palvelut ovat ensisijaisia suhteessa ostopalveluihin.

5 LYHYTAIKAINEN HUOLENPITO (VPL 24 §)

Lyhytaikaisen huolenpidon tarkoituksena on turvata oman perheensä tai muun läheisensä kanssa asuvan vammaisen henkilön tarvitsema välttämätön huolenpito ja tukea huolenpidosta vastaavien henkilöiden hyvinvointia sekä mahdollistaa heidän suoriutumisensa esimerkiksi työhön tai opiskelun liittyvistä velvoitteista. Ensisijaista on, että vammaisen henkilön hoidontarpeisiin pyritään vastaamaan perheen työaikajärjestelyillä ja perheen tukiverkostolla. Järjestettäessä lyhytaikaista huolenpitoa läheisen levon ja virkistuksen tarpeen vuoksi, arvioitavaksi tulee perheen kokonaistilanne ja vammaisen henkilön tarvitseman hoidon ja huolenpidon kuormittavuus ja sitovuus.

Lyhytaikaista huolenpitoa voidaan järjestää kaikenikäisille vammaisille henkilöille. Lapsi voi saada lyhytaikaista huolenpitoa silloin, kun hänen hoidon ja huolenpidon tarpeensa johtuvat vammasta tai sairaudesta, ei nuoresta iästä. Normaaliala ikätasoiseen liittyvää avun tarvetta ei tueta tällä palvelulla.

Lyhytaikaisella huolenpidolla tarkoitetaan huolenpitoa, joka on luonteeltaan tilapäistä tai tietyin väliajoin toistuvaa. Tilanteet, joissa vammaisen henkilö tarvitsee palvelua, voivat olla ennakoon tiedossa olevia ja säännöllisesti toistuvia tai poikkeuksellisia ja äkillisiä tilanteita.

Lyhytaikaisen huolenpidon määrä ja toteutustapa vaihtelevat yksilöllisen tilanteen mukaan. Lyhytaikaista huolenpitoa toteutettaessa tulee huomioida vammaisen henkilön osallisuus hänen ikänsä ja kehitysvaiheensa edellyttämällä tavalla. Lyhytaikaisen huolenpidon määrästä ja toteutustavasta päätettäessä otetaan huomioon vammaisen henkilön asiakassuunnitelmaan kirjattu avun, tuen ja huolenpidon tarve, vammaisen henkilön toivomukset sekä perheen tilanne kokonaisuudessaan.

Vammaisen henkilön iällä, perhetilanteella ja elinympäristöllä on vaikutusta siihen, kuinka sitovaa huolenpito on ja kuinka palvelu toteutetaan käytännössä. Lyhytaikaista huolenpitoa voidaan toteuttaa henkilökohtaisena tai ryhmässä annettavana palveluna taikka osana muuta palvelua. Palvelu voi toteutua vammaisen henkilön kotona tai kodin ulkopuolella.

Pohjois-Savon hyvinvointialueella lyhytaikaisen huolenpidon toteutustapoja ovat:

- Ryhmämuotoinen koululaisten ja opiskelijoiden aamu- ja iltapäivähoito
- Ryhmämuotoinen koululaisten ja opiskelijoiden loma-ajanhoito
- Yksilöllinen kotiin järjestettävä hoito ja huolenpito
- Kodin ulkopuolinen hoito

- Kodin ulkopuolinen yön yli hoito

Lyhytaikainen huolenpito tarkoittaa muutaman tunnin, päivän tai viikon pituista jaksoa hoidossa. Jaksot kuten kodin ulkopuolinen yön yli hoito voivat olla toistuvia, mutta jakson yhtä jatkoinen keskeytymätön kesto tulee olla alle kolme kuukautta. Jos vammaisella henkilöllä on tätä pidempiaikainen yhtä jatkaisen tuen tai huolenpidon tarve, on selvitettävä millä muulla palvelulla tarpeeseen voidaan vastata (kuten asumisen tuella).

Lyhytaikainen huolenpito toteutetaan ensisijaisesti vammaisen henkilön yksilöllisten tarpeiden mukaan. Vammaisella henkilöllä ei ole subjektiivista oikeutta tiettyyn järjestämistapaan. Palvelun toteuttamistavasta päättää viime kädessä hyvinvointialue.

Lyhytaikaisella huolenpidolla täydennetään vammaisen henkilön yksilöllisten tarpeiden mukaan sosiaalihuoltolain, perusopetuslain ja omaishoidon tuesta annetun lain mukaisia palveluita sekä läheisten antamaa apua. Omaishoidon tukena järjestettävä omaishoitajan vapaan aikainen hoito on ensisijaista lyhytaikaiseen huolenpitoon nähden. Omaishoidon tuen ja siihen liittyvien omaishoitajan vapaiden saaminen eivät välttämättä estä lyhytaikaisen huolenpidon saamista muun palvelukokonaisuuden lisäksi.

Lyhytaikaisen huolenpidon palveluihin kuuluvat vammaisen henkilön tarvitsemat välttämättömät matkat järjestetään vammaispalvelulain 28§:n mukaisena liikkumisen tukena, mikäli liikkumisen tuen myöntämiskriteerit täyttyvät.

Ryhmämuotoinen koululaisten ja opiskelijoiden aamu- ja iltapäivähoito

Pohjois-Savon hyvinvointialueen kunnat järjestävät perusopetuslain (628/1998) tai varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaista lasten aamu- ja iltapäivätoimintaa kunnan päättämässä laajuudessa. Vammaiset lapset ja nuoret osallistuvat koulun järjestämään aamu- ja iltapäivätoimintaan. Kunnan järjestämässä toiminnassa tulee tehdä vammaisen lapsen tarpeita vastaavia kohtuullisia mukautuksia. Mikäli koulun järjestämä toiminta ei vastaa vammaisen lapsen yksilöllisiä tarpeita, Pohjois-Savon hyvinvointialue voi järjestää vammaispalvelulain mukaista lyhytaikaista huolenpitoa, joka toteutetaan aamu- ja iltapäivähoitona välttämättömään tarpeeseen sitä tarvitseville vammaisille lapsille esimerkiksi vanhempien työssäkäynnin ja opiskelun mahdollistamiseksi.

Ryhmämuotoinen koululaisten ja opiskelijoiden loma-ajanhoito

Päiväaikainen arkipäivisin koulujen loma-aikana tapahtuva hoito järjestetään pääsääntöisesti ryhmämuotoisena toimintana keskitetysti. Loma-ajan hoidon palvelutarpeen arvioinnissa huomioidaan esimerkiksi vanhemman työssäkäynnistä,

opiskelusta tai lapsen ja perheen yksilöllisistä tarpeista johtuva hoidon tarve. Palvelutarpeen arvioinnissa huomioidaan myös lapsen oikeus lepoon, lomaan ja vapaa-aikaan. Loma-ajan hoitoa ei järjestetä koulun henkilökunnan koulutuspäivinä, koulujen sisäisinä vapaapäivinä, viikonloppuisin eikä arkipyhinä.

Yksilöllinen kotiin järjestettävä hoito ja huolenpito

Omaan kotiin järjestetyllä hoidolla ja huolenpidolla tarkoitetaan osavuorokautista tai yön yli tapahtuvaa lyhytaikaisen huolenpidon järjestämistä asiakkaan omassa kodissa. Palvelun tarkoitus turvata asiakkaan kotona tapahtuva välttämätön hoito ja huolenpito. Palvelu ei ole tarkoitettu kotona tai kodin ulkopuolella tapahtuvaan vammaisen henkilön harrastustoimintaan tai virkistäytymiseen. Palvelulla ei ole tarkoitus korvata asiakkaalle ensisijaisia palveluita kuten kotihoitoa tai lapsiperheiden kotipalvelua.

Kodin ulkopuolinen hoito ja kodin ulkopuolinen yön yli hoito

Kodin ulkopuolisella hoidolla tarkoitetaan joko osavuorokautisesti tai yön yli tapahtuvaa lyhytaikaisen huolenpidon järjestämistä asumisyksikössä tai perhehoidossa.